

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

14 juni 2001

ONTWERP VAN DECREET

houdende de intergemeentelijke samenwerking

REFLECTIENOTA

**ingediend door de heer Bart De Smet, mevrouw Veerle Heeren
en de heren Mark Van der Poorten en Boudewijn Laloo**

Zie :

565 (2000-2001)

- Nr. 1 : Ontwerp van decreet
- Nr. 2 : Verslag over hoorzittingen
- Nr. 3 : Amendementen + Errata
- Nrs. 4 tot 9 : Amendementen
- Nr. 10 : Verslag

DAMES EN HEREN,

Naar aanleiding van de bespreking van het ontwerp van decreet houdende de intergemeentelijke samenwerking wenst de CVP-fractie volgende fundamentele opmerkingen onder de aandacht van het Vlaams Parlement te brengen.

1. Afbakening van de kerntaken

Er wordt een nieuwe regelgeving met betrekking tot de intergemeentelijke samenwerking uitgewerkt zonder dat er enige duidelijkheid geschapen wordt in het kerntakendebat. Spreken over nieuwe vormen van intergemeentelijke samenwerking zonder duidelijkheid in het kerntakendebat geeft geen blijk van een goed doordacht beleid. Meer zelfs, de afbakening van de taken van elk bestuursniveau is essentieel om tot een behoorlijke organisatie van het binnenlands bestuur te komen. Dergelijk debat moet het ontwerp houdende de intergemeentelijke samenwerking dan ook logischerwijze voorafgaan. Hoe kan men immers bepalen wat een intergemeentelijk samenwerkingsverband kan doen, wanneer er geen duidelijkheid is over wat de verschillende bestuursniveaus als kernopdracht hebben. Vooral het onderscheid tussen wat intergemeentelijk is en wat bovenlokaal is, moet in alle duidelijkheid gemaakt worden. Dat is des te meer het geval, gezien het feit dat de minister tijdens de commissiebespreking heeft aangegeven dat gemeenten er zouden voor kunnen opteren om bepaalde taken niet langer tot hun rekening te nemen. Wanneer dergelijk uitgangspunt aangehouden wordt, is het onontbeerlijk de kerntaken van elk bestuursniveau te bepalen.

2. Verbod op gemengde intercommunes

Privé partners zullen ten gevolge van dit ontwerp niet langer kunnen participeren in de intergemeentelijke verenigingen. Dit is een zuiver door politiek-ideologische motieven geïnspireerde keuze die op geen enkel moment tegemoet komt aan de wens van de gemeenten.

Samenwerking met privé partners in de vorm van een gemengd samenwerkingsverband is een keuze die enkel de gemeenten zelf kunnen maken. De CVP-fractie kan zich volop terugvinden in de eis tot voldoende controlemogelijkheden van de gemeenten op de gemengde samenwerkingsverbanden. In geen geval mogen de gemeenten immers in de verdrukking komen te staan tegenover de privé partners. Dit ontwerp maakt het de gemeenten

evenwel onmogelijk om zelf de fundamentele keuze te maken tussen een gemengde of een zuivere vorm van intergemeentelijke samenwerking. Het is de Vlaamse regering die beslist dat de gemeenten alleen in de zuivere formule mogen stappen. Op die manier wordt het openbaar debat in de gemeenten sterk beperkt in zijn opties en wordt het principe van de gemeentelijke autonomie niet gerespecteerd.

De CVP-fractie is de mening toegedaan dat de gemeenten zelf de vrijheid dienen te hebben om diegenen bij een samenwerkingsverband te betrekken die zij zelf wensen. Wensen de gemeenten alleen samen te werken met andere publieke rechtspersonen, dan is dat hun keuze. Wensen zij daar ook privé rechtspersonen bij te betrekken, dan moet de gemeente daartoe zelf de beslissing kunnen nemen. Het primaat van de politiek dienaangaande moet spelen op het lokaal niveau.

Daarenboven is er de vaststelling dat er momenteel geen alternatief wordt geboden op het vlak van de publiek-private samenwerking. Het gevolg zal zijn dat het ontwerp zoals het thans voorligt ontegensprekelijk aanleiding zal geven tot een veralgemeend gebruik van concessies. Daarbij moet dan wel de bedenking gemaakt worden dat de gemengde intercommunes hun ontstaan danken aan de totaal ondemocratische werking van het vroegere concessie-systeem.

3. De financiële gevolgen van dit ontwerp voor de lokale besturen zijn enorm groot

Ten gevolge van de door dit ontwerp gemaakte keuzes, zijnde het afschaffen van de gemengde samenwerkingsvormen en het terugdringen van de participatie van de provincies tot 20%, zullen de gemeenten miljarden bedragen moeten opbrengen teneinde de participaties van deze rechtspersonen over te kopen.

Volgens de minister zullen de financiële gevolgen van dit ontwerp, gelet op de lange overgangsperiode, vrij beperkt en zeker haalbaar zijn. Die stelling valt ten eerste te betwisten. Ze staat alvast in schril contrast met wat onder meer door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en door de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur wordt gesteld. De Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur schat de financiële gevolgen van dit ontwerp voor de lokale besturen op niet minder dan 70 tot 80 miljard frank. De VVSG stelt dat dit ontwerp, in combinatie met het elektriciteitsdecreet een bijzonder zware dobber wordt voor de gemeenten.

De gemeenten die zich in de gemengde sector bevinden zullen ten gevolge van die reglementering tegen 2006 minstens 38 miljard frank moeten opheffen. Door de afschaffing van de gemengde intercommunales, zullen de gemeenten naar 100% moeten gaan. Om tot die honderd % te komen, zou voor de electriciteitssector 65,7 miljard frank nodig zijn ; voor de gassector zou er 41,8 miljard frank nodig zijn. Het reduceren van het aandeel van de provincies tot 20% zal nog eens 6 miljard frank kosten. Allemaal middelen die niet voor andere noden zullen kunnen aangewend worden. Voor de gemeentelijke financiën dreigt dit ontwerp dan ook uit te draaien op een ware catastrofe.

Op een moment dat diverse studies wijzen op de precare situatie van de gemeentelijke financiën - Dexia verwacht tegen 2006 een negatief resultaat van 57 miljard frank - worden er door dit ontwerp nog meer lasten opgelegd.

Het valt dan ook ten zeerste te betreuren dat bij de uitwerking van dit ontwerp niet overgegaan werd tot de opmaak van een gemeentelijk effectenrapport.

4. Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden met algemene doelstellingen kunnen niet langer blijven bestaan

Dit betekent dat samenwerkingsverbanden zoals de alom gekende intercommunales voor streekontwikkeling niet verder zullen kunnen functioneren zoals ze dat tot op heden - tot tevredenheid van zeer velen - hebben gedaan. Met een beperking van de doelstellingen wordt trouwens voorbijgegaan aan het feit dat het niet altijd mogelijk is om doelstellingen exact te omschrijven. Vaak geeft de ene activiteit aanleiding tot een andere. Een beperking van de doelstellingen zal alleen maar aanleiding geven tot een inflatie van het aantal samenwerkingsverbanden hetgeen de duidelijkheid en de transparantie zeker niet ten goede zal komen.

Van regeringszijde wordt daarbij gesteld dat een doelstelling niet hetzelfde is als een activiteit. Aldus zouden verschillende activiteiten kunnen uitgeoefend worden om eenzelfde doelstelling te verwezenlijken. Is dat de duidelijkheid die met dit ontwerp wordt nagestreefd ?

5. De rol van de sociale partners in de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden wordt teruggeschroefd

Het niet verder opnemen van de sociale partners in de intercommunales voor streekontwikkeling is een ernstige fout. Het is ook een grove miskennen van de verdiensten van de sociale partners in de uitbouw van het economische leven in en van een regio. De in het vooruitzicht gestelde opname in een adviescomité is daarbij verre van een volwaardig alternatief.

Op die manier wordt er voorbijgegaan aan de rol die sociaal-economische middens hebben gespeeld op het vlak van de sociaal-economische expansie, het aantrekken van bedrijven, het stimuleren van de werkgelegenheid, het realiseren van infrastructuur, enzovoort. De sociaal-economische krachten van een streek worden hier totaal geweerd, hetgeen ontegensprekelijk zijn invloed zal hebben op de realisaties die in een streek zullen worden bereikt. De opname van de sociaal-economische middens in de raad van bestuur van een intercommunale heeft voor heel wat projecten een breed maatschappelijk draagvlak gecreëerd. Dat dreigt nu verloren te gaan. Zeer waardevolle terreinkennis en gespecialiseerde ervaring wordt hier aan de kant geschoven.

De verwijzing door de minister naar de streekplatformen is momenteel ook voorbarig. Daarvoor bestaat er immers nog altijd geen decretaal kader. Dat betekent dat er momenteel nog geen alternatief is voor de intercommunales voor streekontwikkeling. De bewering van de minister dat goedwerkende streekintercommunales perfect kunnen verder werken binnen het aangeboden model, strookt niet met de werkelijkheid.

Bart DE SMET

Veerle HEEREN

Mark VAN DER POORTEN

Boudewijn LALOO
